

Sociálna ochrana na území Slovenskej republiky

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Csilla Kiššová
1.4 Odbor	Odbor štatistiky životnej úrovne obyvateľstva
1.5 Telefón	+421 2 50236 545
1.6 E-mail	csilla.kissova@statistics.sk
2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	17.04.2024
3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
<p>Štatistiky sociálnej ochrany zahŕňajú najmä štatistiky povinného sociálneho poistenia, dávkového systému sociálneho zabezpečenia a štatistiku politiky trhu práce.</p> <p>V rámci štatistík povinného sociálneho poistenia sa sledujú údaje o poistencoch, platiteľoch poistného a výbere poistného, ako aj analogické údaje o dôchodkovom sporení a doplnkovom dôchodkovom sporení.</p> <p>Štatistiky dávok sociálneho zabezpečenia obsahujú údaje o poberateľoch a dávkach sociálneho poistenia, štátnej sociálnej podpory a sociálnej pomoci. Popri týchto údajoch sa sledujú aj údaje o poberateľoch a dávkach dôchodkového sporenia a doplnkového dôchodkového sporenia.</p> <p>Požadované údaje o výdavkoch a príjmoch na sociálnu ochranu poskytujú národné štatistické úrady členských krajín EÚ podľa metodiky Európskeho systému integrovaných štatistík sociálnej ochrany (do roku 2007 "ESSPROS Manuál 1996", od roku 2008 "ESSPROS Manuál") v súlade s Nariadením (EK) č. 458/2007 Európskeho parlamentu a Rady a nariadeniami Komisie (EK) č. 1322/2007 a č. 10/2008, č.110/2011 a 263/2011, ktoré implementujú nariadenia EP a Rady. V súlade s týmito nariadeniami sú zberané a rozširované ESSPROS údaje (moduly: výdavky a príjmy, kvalitatívne informácie, poberatelia dôchodkov a netto dávky) od roku 2008 (údaje 2006).</p>	
3.2 Klasifikačný systém	
Neaplikovateľné.	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	
Štatistika sociálnej ochrany opisuje celkovú sociálnu situáciu krajiny.	
3.4 Štatistické pojmy a definície	

Starobný dôchodok je základnou dávkou dôchodkového poistenia. Poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Poistenec má nárok na **predčasný starobný dôchodok**, ak bol poistený najmenej 15 rokov, chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Invalidný dôchodok sa poskytuje poistencovi, ktorý sa stal invalidným, získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok a nebol mu ani priznaný predčasný starobný dôchodok.

Sirotský dôchodok sa priznáva nezaopatreným deťom pri úmrtí rodiča (resp. osvojiteľa). Pri úmrtí oboch rodičov (osvojiteľov) sa priznáva dôchodok obojstrannej siroty. Nárok na sirotský dôchodok nie je podmienený potrebnou dobou zamestnania.

Vdovský dôchodok sa poskytuje ako čiastočná náhrada straty príjmu zomrelého manžela.

Vdovecký dôchodok sa poskytuje ako čiastočná náhrada straty príjmu zomrelej manželky.

Sociálny dôchodok poberá občan, ktorému nevznikol zákonný nárok na dôchodok a jeho životné potreby nie sú zabezpečené.

Invalidný dôchodok z mladosti poberá fyzická osoba, ktorá sa stala invalidnou v období, v ktorom bola nezaopatreným dieťaťom od dovŕšenia 18 rokov veku.

Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť je príspevok občanovi na úhradu zvýšených nákladov súvisiacich s potrebou ošetrovania a obsluhy inou osobou.

Zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu je štátna dávka dôchodkového zabezpečenia poskytovaná v prípade, že starobný, invalidný, vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok obojstrannej siroty je jediným zdrojom príjmu a nedosahuje 1,1-násobok životného minima.

Dôchodky nižšie ako minimálny dôchodok sa zvyšujú **na sumu minimálneho dôchodku** po dovŕšení dôchodkového veku podľa § 82 b zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

13. dôchodok je dávkou financovanou zo štátneho rozpočtu, na ktorú má nárok poberateľ dôchodku podľa zákona č. 296/2020 Z. z. o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dávka sa vypláca od roku 2020.

Rodičovský dôchodok je dôchodková dávka, ktorá je po súhlase poistenca poskytnutá osobe, ktorá ho vychovala, a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe, ako časť z uhradenej dane alebo časť uhradenej platby poistenca spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe.

Vianočný príspevok pre dôchodcov je dávkou financovanou zo štátneho rozpočtu, ktorá je určená nízkoprijímovým poberateľom dôchodkov.

Nemocenské nahrádza mzdu poistencovi, ktorý je dočasne neschopný vykonávať svoju prácu pre chorobu alebo úraz. Zamestnancovi vzniká nárok od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti.

Ošetrovné sa poskytuje vo výške nemocenského pri ošetrovaní chorého dieťaťa mladšieho ako 10 rokov a pri ošetrovaní iného člena rodiny, ak jeho zdravotný stav vyžaduje ošetrovanie inou osobou.

Materské nahrádza mzdu v poslednom období tehotenstva a po pôrode v súlade s platnou legislatívou.

Vyrovňavacia dávka sa poskytuje ženám v tehotenstve alebo do konca 9. mesiaca po pôrode, ak boli preradené na inú prácu alebo sa im upravili pracovné podmienky, aby nebolo ohrozené tehotenstvo alebo materstvo.

Prídavok na dieťa sa poskytuje na každé nezaopatrené dieťa v rovnakej výške bez ohľadu na vek dieťaťa a príjmy členov rodiny spĺňajúcich podmienky určené zákonom.

Rodičovský príspevok je opakovaná dávka poskytovaná rodičovi (alebo osobe, ktorá prevzala dieťa do trvalej starostlivosti), ak sa celodenne a riadne stará aspoň o jedno dieťa vo veku do troch rokov alebo do šiestich rokov, ak je dieťa dlhodobo zdravotne ťažko postihnuté.

Príspevok na viac súčasne narodených detí sa vypláca rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá. Je to štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva raz za rok rodičom na zvýšené výdavky, ktoré vznikajú v súvislosti so starostlivosťou o súčasne narodené deti.

Príspevok pri narodení dieťaťa je jednorazová dávka, ktorá sa poskytuje matke, ktorá dieťa porodila, otcovi alebo inej osobe v taxatívne uvedených prípadoch.

Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa sú jednorazové alebo opakované príspevky, ktoré sa vyplácajú deťom a náhradným rodičom.

Príspevok na pohreb je jednorazová dávka určená na čiastočnú úhradu výdavkov spojených s pohrebom sociálne zabezpečeného občana.

Dávka v hmotnej núdzi je jednorazová alebo opakovaná dávka, ktorá sa poskytuje občanovi, ktorý je v hmotnej núdzi, na zabezpečenie jeho životných podmienok.

Príjmy z výberu poistného na nemocenské poistenie, na starobné a invalidné poistenie, úrazové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie, výber príspevkov do rezervného fondu solidarity predstavujú platby platiteľov podľa platných zákonov.

Príjmy na starobné poistenie sú bez poistného hradeného štátom, bez príjmu zo štátneho rozpočtu a bez príjmu z dobrovoľného návratu z II. do I. piliera.

Príjmy na invalidné poistenie a príjmy z rezervného fondu sú bez poistného hradeného štátom a príjmy na garančné poistenie bez príspevkov na starobné dôchodkové sporenie zaplatené zamestnávateľom po uplynutí 60 dní.

Ostatné platby zahŕňajú príjmy Sociálnej poisťovne z dlžného poistného, pokút, penále, odplaty za postúpenú pohľadávku, dary a platby zo štátnych aktív, resp. štátneho rozpočtu. Finančná výpomoc (transfery z ostatných fondov Sociálnej poisťovne do základného fondu starobného poistenia) nie je zahrnutá.

Z nemocenského poistenia sa poskytujú nemocenské dávky (nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací dávka a materské).

Z dôchodkového poistenia sa poskytujú dôchodkové dávky v členení **zo starobného poistenia** (starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, sirotsky dôchodok, vdovský a vdovecký dôchodok) a **z invalidného poistenia** (invalidný dôchodok, sirotsky dôchodok, vdovský a vdovecký dôchodok).

Z úrazového poistenia sa poskytujú úrazové dávky (úrazový príplatok, úrazová renta, jednorazové vyrovnanie, pozostalostná renta, jednorazové odškodnenie, pracovná rehabilitácia a rehabilitačné, rekvalifikácia a rekvalifikačné, náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada nákladov spojených s pohrebom).

Z garančného poistenia sa poskytuje dávka garančného poistenia.

Z poistenia v nezamestnanosti sa poskytuje dávka v nezamestnanosti.

Dávky sociálneho zabezpečenia hradené štátom zahŕňajú dôchodok manželky, sociálny dôchodok, invalidný dôchodok z mladosti, zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, zvýšenie dôchodku z dôvodu účasti v odboji a rehabilitácie, odškodnenie pracovných úrazov a chorôb z povolania zrušených zamestnávateľov, ktorých zakladateľom bol štát alebo Fond národného majetku Slovenskej republiky, a úrazové dávky poskytované fyzickým osobám podľa platných zákonov.

3.5 Štatistická jednotka

Štatistickou jednotkou štatistiky sociálnej ochrany sú jednotlivci, resp. platby alebo transakcie, ktoré predstavujú podporu alebo pomoc poskytnutú jednotlivcom.

3.6 Cieľová populácia

Sociálna ochrana sa zameriava skupinu ľudí, ktorá je priamo ovplyvnená sociálnymi politikami a programami sociálnej ochrany. Patrí sem napríklad osoba žijúca v chudobe, nezamestnaní, seniori, deti a mládež v ťažkých životných situáciách, ľudia so zdravotným postihnutím a iné sociálne skupiny.

3.7 Geografické pokrytie

Celé územie Slovenskej republiky.

3.8 Časové pokrytie

Od roku 2002.

3.9 Bázické obdobie

Neaplikovateľné.

4 Merná jednotka

Údaje sa uvádzajú v tis. alebo mil. Eur alebo v počtoch.

5 Referenčné obdobie

Štatistiky sociálnej ochrany sa vzťahujú na predchádzajúci kalendárny rok (od 1. januára do 31. decembra). Pri príjmoch a výdavkoch na sociálnu ochranu sa aplikuje dvojročné referenčné obdobie.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Na medzinárodnej úrovni:

Pre potreby medzinárodného porovnania sa využíva "Európsky integrovaný systém štatistík sociálnej ochrany". Požadované údaje o výdavkoch a príjmoch na sociálnu ochranu poskytujú národné štatistické úrady členských krajín EÚ podľa metodiky Európskeho systému integrovaných štatistík sociálnej ochrany (do roku 2007 "ESSPROS Manuál 1996", od roku 2008 "ESSPROS Manuál") v súlade s Nariadením (EK) č. 458/2007 Európskeho parlamentu a Rady a nariadeniami Komisie (EK) č. 1322/2007 a č. 10/2008, č. 110/2011 a 263/2011, ktoré implementujú nariadenia EP a Rady. V súlade s týmito nariadeniami sú zberané a rozširované ESSPROS údaje (moduly: výdavky a príjmy, kvalitatívne informácie, poberatelia dôchodkov a netto dávky) od roku 2008 (údaje 2006).

Na národnej úrovni:

- Zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení zákona č. 561/2008 Z. z.
- Zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. v znení zákona č. 554/2008 Z. z.
- Zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- Zákon č. 226/2019 Z. z. ktorým sa dopĺňa zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 312/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom
- Zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 191/2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 61/2018 Z. z. , ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 219/2014 o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 234/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 296/2020 Z. z., Zákon o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

6.2 Spoločné využívanie údajov

Publikované údaje slúžia na porovnanie príjmov a výdavkov na sociálnu ochranu v rámci členských krajín Európskej únie.

7 Štatistická dôvernosc'

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

[Nariadenie \(ES\) No 223/2009 o európskej štatistike](#) (odôvodnenie 24 a článok 20 ods. 4) z 11. marca 2009 (Ú. V. ES L 87, s. 164) stanovuje potrebu ustanoviť spoločné zásady a usmernenia na zabezpečenie dôvernosti použitých údajov na tvorbu európskej štatistiky a prístup k týmto dôverným údajom s náležitým zohľadnením technického vývoja a požiadaviek zákazníkov v demokratickej spoločnosti. Kódex postupov európskej štatistiky poskytuje ďalšie podmienky, ktoré štatistické úrady musia dodržiavať v oblasti ochrany dôverných štatistických údajov (zásada 5).

ŠÚ SR zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely. V súlade so zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z.z. §2g a §30 nemôže Štatistický úrad SR zverejňovať dôverné štatistické údaje, ale len informácie, ktoré vznikli sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktorá neumožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky.

Na internej webovej stránke ŠÚ SR je dostupná Smernica o ochrane dôverných štatistických údajov na Štatistickom úrade SR (Ev. Č. SME-1/2015), ktorá upravuje konkrétne metódy a hodnoty parametrov využívané pri ochrane dôverných štatistických údajov jednotlivých štatistických zisťovaní.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Dôverným štatistickým údajom je údaj, týkajúci sa jednotlivej štatistickej jednotky, ktorý umožňuje jej priamu alebo nepriamu identifikáciu a bol získaný na štatistické účely podľa zákona. Štatistický úrad SR poskytuje alebo zverejňuje štatistické údaje a informácie bez priamych identifikátorov v takej podobe, aby v nich údaje poskytnuté žiadateľom nemohli byť priamo ani nepriamo identifikované, teda uplatňuje aktívnu ochranu pre všetky spravodajské jednotky.

Štatistický úrad SR pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje vo všetkých prípadoch pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$, t.j. v každej bunke tabuľky sa vyskytuje údaj, ktorý je agregáciou údajov za minimálne 3 spravodajské jednotky.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Neuplatňuje sa.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Neuplatňuje sa.

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

V súlade s právnym rámcom Spoločenstva a [Kódexom postupov pre európsku štatistiku](#) (zásada 6 o nestrannosti a objektívnosti, zásada 13 o včasnosti a časovej presnosti a zásada 15 o prístupnosti a zrozumiteľnosti) údaje národných účtov, ktoré spĺňajú normy kvality vrátane príslušných metaúdajov, by mali byť k dispozícii používateľom. Užívateľia by mali byť informovaní o dostupnosti údajov a o tom, ako sa dajú sprístupniť.

Prístupnosť a zrozumiteľnosť štatistických údajov je jedným z princípov [Deklarácie kvality Štatistického úradu SR](#). Nezávislosť a nestrannosť Štatistického úradu SR, ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy a nimi zriadených organizácií pri získavaní, spracúvaní, šírení

a vyhodnocovaní štatistických informácií je ustanovená v zákone č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (odsek 3, časť 2 zákona o štátnej štatistike).

9 Periodicita zverejňovania

Údaje sa zverejňujú ročne.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Neuplatňuje sa.

10.2 Publikácie

Publikácie, ktoré sa týkajú údajov sociálnej ochrany sa zverejňujú na webovej stránke Štatistického úradu SR v časti „[Katalóg publikácií](#)“.

Štatistika sociálnej ochrany je publikované v ročnej publikácii Štatistického úradu Slovenskej republiky „Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 20XX (podľa metodiky ESSPROS)“. Publikácia zaznamenáva hlavné trendy vývoja sociálnej ochrany v Slovenskej republike za programy sociálnej ochrany. Obsahuje analýzu príjmov a výdavkov na sociálnu ochranu a údajov o poberateľoch dôchodkov v Slovenskej republike v roku 2021. K ďalším publikáciám, ktoré sa týkajú údajov sociálnej ochrany, patria napr. Štatistická ročenka Slovenskej republiky, Štatistická ročenka regiónov Slovenska.

10.3 On-line databázy

Všetky údaje sociálnej štatistiky sú pre užívateľov dostupné vo verejnej databáze Štatistického úradu SR [DataCube](#) (v časti 1.7 Sociálna ochrana).

10.4 Prístup k mikroúdajom

Nie je k dispozícii.

10.5 Iné

Všetky údaje dostupné v databázi [DataCube](#) sú poskytované zdarma a nie sú podmienené registráciou. Okrem toho sú dáta dostupné tiež cez databázu [STATdat](#), ktorá obsahuje reporty (tabuľky) údajov z databázy DataCube, ktoré sa dajú následne exportovať do rôznych dátových formátov.

Na webovej stránke Štatistického úradu SR v časti *Štatistiky* → *Demografia a sociálne štatistiky* - > *Sociálna ochrana* -> *Ukazovatele* sú dostupné preddefinované tabuľky údajov sociálnej ochrany, ktoré sa tiež reportujú z databázy DataCube.

Údaje môžu byť poskytované aj v rámci zadaných špecifických výstupov medzinárodným organizáciám, najmä Eurostatu.

10.6 Dokumentácia o metodike

Metodické poznámky sociálnej ochrany a jej charakteristikách sú dostupné na [webovej stránke Štatistického úradu SR](#).

Metodické vysvetlivky k štatistike sociálnej ochrany sú uvedené aj v publikácii „Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 20XX (podľa metodiky ESSPROS)“, ktorá je každoročne vydávaná a publikovaná sa na [webovej stránke Štatistického úradu SR](#).

Pre potreby medzinárodného porovnania sa využíva "Európsky integrovaný systém štatistík sociálnej ochrany". Požadované údaje o výdavkoch a príjmov na sociálnu ochranu poskytujú národné štatistické úrady členských krajín EÚ podľa metodiky Európskeho systému integrovaných štatistík sociálnej ochrany (do roku 2007 "ESSPROS Manuál 1996", od roku 2008 "ESSPROS Manuál") v súlade s Nariadením (EK) č. 458/2007 Európskeho parlamentu a Rady a nariadeniami Komisie (EK) č. 1322/2007 a č. 10/2008, č. 110/2011 a 263/2011, ktoré implementujú nariadenia EP a Rady. V súlade s týmito nariadeniami sú zberané a rozširované ESSPROS údaje (moduly: výdavky a príjmy, kvalitatívne informácie, poberatelia dôchodkov a netto dávky) od roku 2008 (údaje 2006).

10.7 Dokumentácia o kvalite

Štatistický úrad SR je držiteľom certifikátu, ktorý potvrdzuje, že úrad spĺňa požiadavky medzinárodnej normy ISO 9001:2015 pri organizovaní, získavaní, spracovaní a poskytovaní oficiálnych štatistík podľa platných noriem. Súčasne poskytuje dôkaz o tom, že zavedený systém riadenia kvality vytvára vhodné podmienky na ďalšie zlepšenie kvality služieb poskytovaných používateľom a rozvíja úrad smerom k vyššej efektívnosti.

Na základe požiadaviek Eurostatu na kvalitu je vypracovaná správa o kvalite. Hlavné časti správy sú zamerané na relevantnosť, presnosť a spoľahlivosť, aktuálnosť a včasnosť, dostupnosť a zrozumiteľnosť, porovnateľnosť a koherenciu.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Štatistický úrad SR má zavedený systém manažérstva kvality. [Príručka kvality](#) obsahuje opis systému manažérstva kvality a naplnenie požiadaviek normy ISO 9001. Uplatnenie príručky v praxi zabezpečuje, že všetky činnosti, ktoré majú vplyv na kvalitu vytváraných produktov sú plánované, riadené, preskúmané, vyhodnocované a spĺňajú požiadavky akceptované v objednávke.

Základom celého systému manažérstva kvality je [Kódex postupov pre európsku štatistiku](#).

Manažérsky dohľad nad zberom údajov a zostavovaním štatistických údajov sa pravidelne verifikuje prostredníctvom interných auditov (IA) podľa vopred určeného plánu. ŠÚ SR je držiteľom certifikátu systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2008, ktorý získal v novembri 2006. V pravidelných intervaloch podstupuje externé dozorné a recertifikačné audity.

11.2 Hodnotenie kvality

Na národnej úrovni existuje snaha neustále pracovať na zlepšovaní kvality údajov štatistiky sociálnej ochrany. V podmienkach Slovenskej republiky je databáza založená na zbere administratívnych údajov, ktoré poskytujú informácie o stave sociálnej ochrany, ako ich tvorcovia nahlasujú.

Zostavovanie údajov o príjmoch a výdavkoch na sociálnu ochranu a prenos týchto údajov údajov sa vykonáva v súlade s požiadavkami, predpismi a usmerneniami Eurostatu platnými pre metodiku ESSPROS.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Štatistiky sociálnej ochrany poskytujú dôležité informácie, ktoré slúžia na monitorovanie sociálnej politiky, rozhodovanie, prognózovanie, na administratívne účely, informovanie verejnosti o sociálnom vývoji (či už priamo alebo nepriamo prostredníctvom tlačových agentúr). Údaje o sociálnej ochrane majú významný vplyv na tvorcov politiky, akademický výskum a médiá.

Hlavné skupiny používateľov:

- Eurostat, Európska rada, Európsky parlament a iné európske inštitúcie,
- medzinárodné organizácie - OECD, WHO atď.,
- vládne inštitúcie – Vláda SR, ministerstvá, napr. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- výskumné inštitúcie – akademické a výskumné organizácie používajú štatistiky sociálnej ochrany na analýzu trendov, vyhodnocovanie účinkov politik a zistenie sociálnych nerovností,
- študenti
- a široká verejnosť vrátane médií, ako sú noviny, časopisy, nezávislí novinári.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR pravidelne vyhodnocuje návštevnosť internetovej stránky podľa jednotlivých sekcií a oddelení. Okrem toho uskutočňuje od roku 2009 pravidelne v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami.

Cieľom prieskumov je zistiť spokojnosť zákazníkov s produktmi a službami Štatistického úradu SR, získať informácie o používateľoch, ich záujme a názore na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané skutočnosti sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít Štatistického úradu SR. Dotazník spokojnosti používateľov, jeho vyhodnotenie ako aj premietnutie relevantných požiadaviek respondentov do plánov činnosti Štatistického úradu SR sú k dispozícii na webovej stránke Štatistického úradu SR: [Prieskum spokojnosti](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Údaje sú založené len na zbere administratívnych údajov. Stručný opis zdrojov je uvedený v bode 16.1. Zdrojové údaje.

13.2 Výberové chyby

Nie je relevantné pre štatistiku sociálnej ochrany.

13.3 Nevýberové chyby

Nie je relevantné pre štatistiku sociálnej ochrany.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

14.2 Dochvilnosť

Údaje zo štatistiky sociálnej ochrany sú zverejňované v súlade s harmonogramom aktualizácie databázy Štatistického úradu SR DataCube. Publikácia „Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 20XX“ je vydávaná v súlade s Edičným programom úradu.

Všetky požadované údaje (dáta a metadáta) sú odovzdané do Eurostatu načas prostredníctvom eDamisu.

15 Porovnateľnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnateľnosť

Neuplatňuje sa na vnútroštátnej úrovni.

15.2 Porovnateľnosť v čase

Porovnateľnosť údajov v časových radoch môže byť ovplyvniteľná z metodických zmien.

15.3 Prierezová koherentnosť

SHA a ESSPROS sú založené na rôznych základných koncepciách. SHA je založená na konečnej spotrebe, zatiaľ čo ESSPROS je založený na súvisiacej dlhodobej starostlivosti a zohľadňuje aj sociálne aspekty dlhodobej starostlivosti. Úplná súdržnosť medzi týmito rôznymi prístupmi pre Slovensko nie je, a preto údaje nemožno mapovať od jedného prístupu k druhému.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Údaje sú vnútorne konzistentné.

16 Náklady a záťaž respondentov

Nie je relevantné pre štatistiku sociálnej ochrany.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Revízna politika je dôležitým nástrojom zvyšovania kvality štatistických údajov. Upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách v ŠÚ SR.

Za revíziu štatistických údajov sa pre potreby tohto predpisu považuje každá zmena štatistickej hodnoty ukazovateľov uložených v príslušných databázach a verejne publikovaných štatistických údajov. Dôvodom zmien sú zmeny v platnej legislatíve, úprava metodických definícií a postupov, revízie klasifikácií a číselníkov, implementácia nových štatisticko-matematických metód, dostupnosť neskorších presnejších údajov ako aj samotné chyby v zdrojových a vypočítaných dátach. Cieľom revízií je dosiahnutie, resp. zachovanie konzistentnosti obsahu štatistických údajov. Základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách na úrade upravuje Smernica SME-1/2020 — Politika revízií ŠÚ SR a rozhodnutie predsedu ŠÚ SR, ktorým sa vydáva kalendár revízií ŠÚ SR (aktualizovaný každý rok).

Zverejňované údaje môžu mať tieto stupne kvality:

- **Rýchly odhad (flash)** – odhad príslušného ukazovateľa na základe dostupných aktuálnych informácií, resp. extrapolácie vývojových trendov,

- **Spresnený odhad** – údaj, ktorý je získaný na základe výsledkov krátkodobého výkazníctva a využitia dostupných administratívnych zdrojov údajov,
- **Predbežný údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných zdrojov použitých pre zostavenie spresneného odhadu alebo údaj dostupný v termíne 1. zverejnenia. Môže byť zostavený v menšom rozsahu ukazovateľov,
- **Polodefinitívny údaj** – údaj revidovaný na základe spresnení štatistického výkazníctva alebo výsledkov dostupných dlhodobých štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov, ako aj doplňujúcich informácií,
- **Definitívny údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných výkazov, administratívnych zdrojov a dát získaných na základe spresnených štatisticko – matematických metód a ďalších doplňujúcich informácií. Definitívny údaj sa mení len v prípade mimoriadnych revízií, v opačnom prípade sú tieto údaje nemenné.

Z vecného hľadiska sa za dôvod revízie považuje:

- zapracovanie kvalitnejších údajov na základe kompletnejšieho zdroja,
- spresnenie údajov v dôsledku aktualizácie sezónnych faktorov a zmeny bazického obdobia,
- spresnenie na základe aktualizovanej metodiky (v konceptoch, definíciách a klasifikáciách) a zmien v štatistických metódach,
- vykonanie opráv v zdrojových údajoch a výpočtoch.

Z časového hľadiska delíme revízie na:

- **Bežné revízie** sú revízie bez zásadných úprav metodík. Ide spravidla o významnejšie opravy údajov vrátane hodnôt získaných z nových zdrojov. Uskutočňujú sa periodicky v presne stanovených termínoch, pre aktualizáciu mesačných a štvrťročných údajov, až do najbližšieho zverejnenia údajov,
- **Ročné revízie** sú revízie, ktoré sa robia ak sú dostupné všetky mesačné, štvrťročné údaje a už sú k dispozícii detailnejšie výsledky z ročných zisťovaní,
- **Mimoriadne a veľké revízie** sú revízie definitívnych údajov z dôvodu významných metodických zmien vyplývajúcich z revidovania metodík, zo zmeny postupov štatisticko – matematických metód výpočtov alebo opráv údajov. Mimoriadna revízia môže mať za následok (napr. zmenou definície) narušenie časovej porovnateľnosti údajov.

17.2 Revízia údajov v praxi

Všeobecná revízna politika výdavkov pre sociálnu ochranu:

Údaje revidujeme – z relevantných dôvodov:

- zmeny metodiky výpočtu;
- zmeny zdrojov údajov;
- zmeny v našej účtovnej praxi atď.

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Údaje o sociálnej ochrane sa na národnej a medzinárodnej úrovni získavajú z príslušných vnútroštátnych administratívnych zdrojov a na základe kombinácie viacerých zdrojov údajov – Sociálna poisťovňa, MPSVaR SR, ÚPSVaR, MF SR, MO SR, MV SR, MDVRR SR, MS SR, Daňové riaditeľstvo, prevádzkovatelia MHD a prímestskej dopravy, Železnice Slovenskej republiky, samosprávne kraje SR, obce a mestá SR, Migračný úrad MV SR, dôchodkové správčovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti, atď.

- Vyplatené dôchodky
- Neinvestičné výdavky na sociálnu pomoc
- Poberatelia vybraných dávok sociálnej ochrany

- Počet vyplácaných dôchodkov, priemerná výška a dávky dôchodkového zabezpečenia
- Počet zmlúv, poistencov a poberateľov dávok v doplnkových dôchodkových poisťovniach
- Príjmy a výdavky doplnkových dôchodkových fondov
- Systémové dávky nemocenského poistenia podľa druhu - ročné údaje
- Štátne sociálne dávky a štátom hrazené dávky nem. poistenia a dôchodkového zabezpečenia
- Výdavky na dôchodky
- Príjmy na sociálnu ochranu
- Výdavky na sociálnu ochranu

18.2 Periodicita zberu údajov

Ročná.

18.3 Zber údajov

Všetky administratívne zdroje údajov sa získavajú na báze podpísaných dohôd a protokolov o technickej spolupráci s externými inštitúciami (napr. Ministerstvo financií, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny). Tieto dohody štandardne pozostávajú zo všeobecnej časti, ktorá sa týka verzie aktuálnosti zmluvy, upresnenia špecifikácií a charakteristík poskytovaných údajov medzi dvomi inštitúciami, foriem a metód poskytovania údajov a kontaktných osôb z oboch inštitúcií, ktoré sú zodpovedné za poskytovanie údajov v rámci bilaterálnej výmeny údajov.

Vzory a popisy všetkých štatistických formulárov sú dostupné na stránke Štatistického úradu SR.

18.4 Validácia údajov

Na sledované údaje o sociálnej ochrane nie je aplikovaný žiadny validačný proces.

Procesom validácie podliehajú však údajové zdroje, z ktorých sú údaje o spotrebe potravín odvodené. Údajové zdroje zo štatistických zisťovaní vykonávaných ŠÚ SR sú napr. monitorované a validované na viacerých úrovniach, priamo v prostredí Integrovaného štatistického informačného systému (IŠIS), ako aj mimo neho, napr. štandardnými softvérovými nástrojmi a aplikáciami.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Národné údaje sociálnej ochrany sú zostavené z príslušných národných administratívnych zdrojov údajov. Keďže údaje sú založené len na zbere administratívnych údajov, neuplatnili sa žiadne z nasledujúcich postupov: imputácie, váženie, kalibrácia a úpravy bez odozvy.

18.6 Úprava údajov

Nerelevantné pre túto doménu.

19 Poznámka